

4954

DISSENTATIO INAUGVRALIS MEDICO-CHIRVRGICA
DE
PERNIONIBVS

QVAM
AVSPICE DEO PROPITIO
CONSENSV ATQVE AVCTORITATE
GRATIOSÆ FACVLTATIS MEDICÆ
PRÆSIDE

VIRO ILLVSTRI EXCELLENTISSIMO ATQVE EX-
PERIENTISSIMO

DN. JOANNE JVNCKERO

MEDICINAE DOCTORE EIVSDEMQUE PROFESSORE
PVBLICO ORDINARIO

DECANO H. T. SPECTATISSIMO

PRO GRADV DOCTORIS

SVMMSQVE IN ARTE MEDICA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS
DOCTORALIBVS RITE OBTINENDIS

H. L. Q. C.

AD d. MAII ANNO MDCCXLV.

PVBLICO ET BENEVOLO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

AVCTOR

IOANNES THEODORVS FRITZE

HALLENS. MAGDEB.

HALAE MAGDEBVRGICAE

Typis IOANNIS CHRISTIANI HILLIGERI, Acad. Typogr.

hirurg.
76,24

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICO-
CHIRURGICA

DE

PERNIONIBVS.

PROOEMIUM.

Vtrum morbus indole sua hyemalis, artubus extremis, manibus præsertim atque pedibus, aliquando etiam auribus naribusque admodum molestus, quem *pernionum* nomine insigniverunt Latini, primo artis salutaris statore, divo HIPPOCRATI iam cognitus fuerit; disputant quidam artis nostræ salutaris interpretes. Id qui negant, provocant partim ad catalogum istum morborum hyemalium, quem *Sect. III. Aphor. XXIII.* ex interpretatione FOESII Senex noster hunc in modum dedit: *Hyeme pleuritides, pulmonis inflammationes, lethargi, gravedines, raucitates, tusses, dolores pectoris, laterum, lumborum, & capitis vertigines & apoplexia*, tum fiunt, tum exacerbantur; ubi pernionum nulla plane fit mentio. Partim vero *clima* illud Græciæ urgent, quod respectu frigoris pariter ac caloris, dum propius omnino ad zonam torridam accedat, a nostris regionibus differat in eo, quod frigus adeo intensum ibi neutiquam occurrat, adeoque morbum istum, ab intensiori frigore ortum, populis septentrionalibus magis esse proprium. Unde ne quidem nomen illud græcum χειμεθλον, vel χιμετλον, aut χιμετλη, quo ulcera ex graviore frigore enata dixit ARISTOTELES, DIOSCORIDES, alique, in ullo HIPPOCRATIS libro occurrat. Enimvero ad hæc argumenta

illī, qui affirmantem hac in re sententiam defendunt, respondent: HIPPOCRATEM in recensendis morbis hyemalibus, ad morbos magis internos & hyemi maxime familiares, quam ad externos, & qui forte rariores fuerint in Græcia, respexisse *Aphorismo XXIII*. Porro dicunt, quamquam Græcia multis gradibus æquatori prior sit, adeoque hyeme minora omnino frigora perferat, quam nostra Germania; illud tamen negari non posse, quod corporibus magno calori per æstatem ferendo adsuetis, ista declinatio ad frigus, quæ in illis regionibus summa est, æque molesta & sensibilis sit, quam est frigus summum temperatæ zonæ, si conferatur cum summo calore qui in eam cadit. Deinde vero aiunt, licet forte ista vox græca χειμεθλον, non adeo frequenter occurrat in HIPPOCRATE, occurrere tamen illam *lib. VII. Epid. cap. XXXIIX. text. II*. licet FOESIVS in *Oeconomia HIPPOCRATIS* illius nominis nullam fecerit mentionem. Tandem asserunt, rem ipsam divo nostro Seni cognitam omnino fuisse atque perspectam, ex duobus quidem locis, admodum claris, facile colligi posse. Prior iste locus exstat *Sect. V. Aphorismorum*; ubi *Aphorismus XX*. ita sese habet: *Ulceribus frigidum mordax, cutem obdurat, dolorem insuppurabilem facit, denigrat, rigores febriles facit, convulsiones & distentiones*; posterior autem occurrit, *libro de prisca medicina cap. XXIX. text. XVII*. ubi, interprete FOESIO, sequentia leguntur verba: „Quicumque, inquit, „per nivem aut aliud frigus iter facientes, excellenter frigescent, aut pedibus, aut manibus, aut capite, ubi se continuerint in noctem, cum cooperti fuerint,

erint,

„erint, & in tepore extiterint, ab æstu & pruritu ve-
 „xantur; quibusdam etiam bullæ velut ambustis ab
 „igne exsurgunt, neque prius hoc patiuntur quam
 „calescant. Fateor omnino ista duo loca divi HIP-
 POCRATIS, tam clara esse atque evidentia, ut qui ea
 parum etiam attente considerare modo velit, non pos-
 sit non illorum se adscribere sententiæ, qui pernionum
 cognitionem Seni nostro vindicant. Quicquid
 autem huius rei sit; nos in Græcia non vivimus, sed
 in Germania, ubi tumores isti partium extremarum,
 a frigoris inclementia pedibus, manibus, aliisque
 artubus extremis illati, satis quidem frequenter oc-
 currunt. Cumque molestissimi illi dolores homines
 non solum plebeios, qui manus pedesque denuda-
 tos aliquando, liberiori frigori exponere necesse ha-
 bent; sed & viros nonnunquam illustriores, qui vel
 castra sequuntur, vel longiora equitando præsertim
 faciunt itinera, gravissime adfligant; operæ pretium
 esse duxi, si inaugurali dissertatione, tum de *pernio-
 num indole & natura*, tum de *causis* atque *signis il-
 lorum*, tum etiam de *consiliis, auxiliis, & remediis*,
 breviter exponerem, quibus tumores illi dolorifici
 vel præcaveri, vel mitigari vel penitus auferri pos-
 sant. *Faxit DEVS feliciter!*

§. I.

Pernionis nomen a voce græca *περνω* seu *πτερνω*, Nominis ex-
 plicatio.
 ubi τ aliquando eliditur, originem suam trahere,
 admodum est probabile. Denotat autem ista
 vox proprie calcem seu calcaneum, sive pedis extre-
 mitatem; improprie vero cuiuscunque rei partem

A 3

extre-

extremam significat. Hinc PLINIVS *pernionem* & *perniunculum* morbum vocat pedum ex nimio frigore, calcaneum maxime occupantem. Deinde vero extensum fuit illud nomen ad alias corporis extremas partes, ad manus nempe, imo ad aures naresque frigore correptas. Quod autem Latini *perniones* vocant, illud Græci *απο τῆ χειμῶνος*, ab hyeme, *χειμεθλον* dicunt, ulcus ex hyberno frigore, quod digiti pedum manuumque, aliaque loca extrema contrahunt. Occurrit ista vox apud ARISTOTELEM non solum, ARISTOPHANEM aliosque plures; sed apud ipsum etiam HIPPOCRATEM, licet semel forte, legitur, loco in *Proæmio* iam dicto, ubi expresse scribit: *χειμετλων καταλαν*, *perniones scarificare oportet, & calefacere, ita ut quam maxime excalefacias igne & aqua.* DIOSCORIDES autem voce utitur *χειμετλη*, quæ idem denotat, ac quod alii latine etiam efferunt *chimetla*, seu ulcera, quæ hyberno tempore in manuum pedumque digitis, nec minus in posteriori calcaneo oriuntur. Germani huncce morbum admodum molestum, atque dolorificum adpellare solent, *erfrohrne Glieder, das Aufbrechen der erfrohrnen Glieder, Schrunden an Henden und Füßen von der Kälte*; rarius, sed satis apte, dicitur *die Wintersucht*.

§. II.

Definitio Pernionum.

Quanquam vero, in constituenda ratione formali huius morbi hyemalis, non una eademque sit medicorum omnium sententia; alii enim nimis generaliter, cum GABRIELE FALLOPIO, per *defectus membrorum extremorum*, alii cum SENNERTO per *inflammationem*, alii cum BORELLO per *rubores pruri-*

pruriginosos, alii cum PLATERO per *rimas seu fissuras*, alii denique cum LEONHARDO FUCHSIO per *ulcera* definire solent perniones; plerique tamen & rectius cum WEDELIO *genus pernionum* constituunt *tumores partium extremarum, manuum & pedum* cum primis. Constat enim per experientiam, quod calcaneus, digiti pedum & manuum, tempore hyberno in pernionibus in maiorem, quam per naturam esse debebat, molem distendantur. Quemadmodum autem tumores alii magis sunt *dolorifici*; ut inflammationes, alii *duri* magis ut scirrho, alii *molles* sunt, ut oedemata; ita perniones ad tumores inflammatorios recte omnino referuntur, siquidem non solum ingens dolor, sed insignis etiam rubor, in partibus extremis frigore correptis deprehenditur. *Differentia* vero *specificæ* pernionum a reliquis *tumoribus* inflammatoriis, a stasi humorum per frigus introducta, optime desumitur; unde sequens oritur pernionum definitio: *Perniones sunt extumescentiæ præternaturales, plus minus inflammatoriæ, in extremitatibus artuum præcipue provenientes, & ab insigni refrigeratione ortum ducentes.*

§. III.

Differunt perniones non solum ratione *subjecti*, *Differentias* ubi, si varias corporis partes extremas e. g. nares, aures, manus, pedesque simul adficiunt, *universales* audiunt; *particulares* autem vocantur, si modo hanc vel illam partem tantum e. g. hunc vel illum manus pedisque digitum occupant. Sed maxime differunt perniones ratione *graduum*, quorum *tres* potissimum constituit Celeb. noster PRÆSES in *Conspectu Chirurgiæ*

rurgiae Tab. XII. Primus gradus est, ubi simplices modo extumescentiæ, leviter tantum inflammatoriæ adfunt, sine insigni ardore. Secundus gradus est, ubi vel *fissuræ* in parte adfecta eveniunt, e quibus serum flavescens, leniter cruentum, prodit, & si profundius visitentur, sincerus sanguis effluit; vel *vesiculæ* oriuntur, uti in ambustionibus, cum maiore tumore inflammatorio pallido rubicundi coloris. Tertius tandem pernionum gradus ille dicitur, ubi vel veræ *exulcerationes*, vel *putridæ* plane gangrænoso-sphacelosa *corruptiones* emergunt. Vnde reliquæ pernionum differentiæ facile intelliguntur, quando vulgo in *cæcos & apertos*; in *exulceratos & non exulceratos*; in *mitiores*, quos nulla vel pauca comitantur symptomata, & *vehementiores* dispesci solent, ubi graviora & vehementiora urgent symptomata.

§. IV.

Subiecta.

Subiecta pernionum *generatim* quidem sunt *artuum extremitates corporis vivi*, nam in corpus mortuum seu cadaver perniones cadere nequeunt; *speciatim* vero *calcaneum*, *pedum manuumque digitos*, *nares*, *ures* earumque *lobos*, aliquando etiam *loca pudenda* occupare solent perniones. Ratio huius phænomeni, cur frigus intensum, artuum extremitates, maxime corripit, in remotiore quidem harum partium, a corde, caloris fonte, distantia; maxime autem in eo quærenda erit, quod hæ partes extimæ magis sint nudæ, excarnes, aeris iniuriis & frigori magis expositæ, sanguine & calore vitali minus fætæ, unde & frigoris violentiæ minus resistere valent; quibus omni-

omnibus accedit, quod in hisce artuum extremitatibus, termini ac limites humorum effluentium & refluentium a natura constituti sint. Hinc recte monet WEDELIVS *in Diss. de pernionibus Cap. III.* „Cum ergo hinc sanguis retrolabi, & per oscilla vasorum arteriosorum excidens, in detumescentes poros & canales venarum recipi debeat, lymphæ vero seorsim quoque canaliculis suis excipi, & retrolabi; nullibi magis, quam his locis in motu impediri & alterari possunt, & inde partes illas magis oportet adfici.

§. V.

Generatim autem perniones ex immoderata artuum extremorum refrigeratione, ab aeris vel aquæ frigidioris iniuria, huic vel illi corporis parti introducta, optime dignoscuntur. *Speciatim* ubi mitiores fuerint perniones, tumor non adeo quidem inflammatorius, sed dilute rubicundus, cum sensu magis pruriginoso & obtuso observatur. In *gradu* pernionum *secundo*, ubi humores diutius stagnant, successive partes magis tumescunt, graviusque dolent atque inflammantur; deinde superficialis accedit desiccatio, unde sæpius nascuntur fissuræ, striis lividis nigro-rubentibus interspersæ. *Tertius* autem pernionum *gradus* sensum magis dolorificum, vibrantem, fremebundum non solum infert, sed membra etiam frigore correpta, ad apprehensionem, ambulationem, omnemque motum voluntarium reddit inepta. Tandem vero, si graviores & profundiores fiant perniones, in exulcerationem & corruptionem putredinosam, cancrösam magis quam sphacelösam abeunt.

B

Cete-

signa pernionum diagnostica.

Ceterum hæc ulcera faniem fundunt, respectu aliorum admodum exiguam, tum quod affluxus humorum minor fit, tum quod partes ipsæ minus succulentæ sint atque exsanguis; ubi vero cutis crassior est, ibi labia dura & prætumida adparent.

§. VI.

Signa prognostica ratione salutis & mortis.

Ad *signa* pernionum *prognostica* quod attinet, ea, ut reliquorum morborum signa omnia, ad tres classes reducit WEDELIVS loco citato. Prima classis continet signa *salutis & mortis*, secunda complectitur, signa *longitudinis* atque *brevitatis*, tertiamodum *eventus* in pernionibus exponit. Ad *primam* horum signorum classem, respectu *generis* huc refert, quod perniones simplices & sibi relictæ, neutiquam periculosi sint, sed consiliis & auxiliis prudentis medici & chirurgi facile auscultent; id quod etiam de ipsis exulceratis iudicat, si congrue tractentur. Si vero ex perversa mediorum incongruorum applicatione, vel ex aliis causis tam internis quam externis, in putridinofam abierint corruptionem, illos non solum periculosiores, sed & aliquando incurabiles fieri; siquidem a privatione ad habitum non detur regressus, unde hanc illamve corporis partem, e. g. pedis manusve digitum, vel partem eius perdi necesse fit. Ratione *subiecti* ita iudicat WEDELIVS: quod perniones incipientes in partibus a nobilioribus longe remotis, e. g. brachiis pedibusque, nihil afferant periculi, sed maxime curationem patiantur; in partibus vero nobilibus propinquis, pudendis nimirum, naso & auribus magis sint periculosi. Tandem ratione *causarum* sequens fert prognosticon: si præter frigus intensum,

tensum, aerem, aquam, temperamentum frigidius, textura tenerior, pedes œdematosi, dispositio scorbutica, ætas senilis & similia concurrant, periculosior etiam æstimandus est morbus, & vice versa.

§. VII.

Secunda signorum prognosticorum classis signa <sup>Ratione longi-
tudinis &
brevitatis.</sup> *longitudinis atque brevitatis, ut in aliis morbis, ita* etiam in pernionibus complectitur, quæ ex variis pernionum gradibus, variisque vel levioribus vel gravioribus symptomatibus illorum optime petuntur. Brevi temporis intervallo ad pristinum statum reduci possunt pernionibus laborantes, si parti adfectæ mature prospiciatur, si non negligatur malum, si congrue tractetur; contrarium vero evenire solet, si penitius insederit malum, perversa adhibeantur remedia, vel graviora adfuerint symptomata. Ceterum de *pernionum frequentiori recurſu* notatu est dignissimum, quod ingruente frigore facile, & quasi ordinarie repullulent, tumore, rubore & dolore in istum locum revertente, qui semel frigore correptus fuit. Cuius rei rationem plerique Medicorum, a simili aeris concursu, humores gelare porosque corrugare magis apti, derivare solent, unde partes, debilitatæ olim, iam de novo eadem afficiantur molestia. Mihi vero ista quidem ratio vulgaris neutiquam videtur esse sufficiens. Præterquam enim quod autumno exeunte, & ineunte hyeme, frigus adeo mordax non occurrat, quod humores iterum coagulare, novumque istum tumorem, ruborem, doloremque cutis vehementem excitare valeat; experientia sane constat, quod perniones etiam recurrant in hominibus ditio-
ribus,

ribus, qui pellibus atque plumis, & fornace non calente, sed fervente sæpius, *externe, interne* autem diætâ aromatica, vinosâ ac spirituosa, corpus suum ab omni aeris iniuria tum temporis sollicitè defendere conantur, sed conatu irritò plerumque ac frustraneo. Rectius frequentiore istum pernionum, ut plurimum morborum aliorum, sine causa materiali statim temporibus contingentem recursum, a *reminiscentia vitali*, multorum recurrentium morborum matre, mea quidem sententia derivare poteris; quo de argumento, ante duos abhinc annos, in hac ipsa *Friedericiana*, docta prodiit dissertatio, *de reminiscentia vitali, quatenus causa morborum.*

§. VIII.

In *tertia* signorum prognosticorum *classe*, ea breviter occurrunt signa, quæ modum eventus pernionum ostendunt. Est autem modus eventus pernionibus communis cum reliquis tumorum generibus. Ad salutem tendit eventus, qui laxatis poris, & dissipatis humoribus stagnantibus, vel iisdem modo legitimo digestis & suppuratis contingit. In perniciem vero, partis saltim adfectæ, cedit, si in putredinosam corruptionem abeant perniones, sive *ulceroso-cancroso* fuerit ista corruptio, quæ frequentius contingit, sive *sphaceloso*, quæ rarius omnino evenit, nisi quidem profundior sit refrigeratio, sanguinem stricte dictum magis coagulans, vel incongrue tractetur; e. g. quando perniones calori mox admoventur, vel aliis calefacientibus remediis foventur. Quo autem sæpius *recrudescunt* perniones, eo plerumque pertinacius se gerunt, eoque facilius in *ulcera-*

Quoad modum eventus.

ulcerationem & corruptionem abire solent. Succedunt aliquando inquietudines, vigiliæ, dolores partium vicinarum, & plura alia incommoda, quæ satellitum instar perniones, in sensibilibus plerumque, comitantur.

§. IX.

Pergimus nunc ad *pernionum causas*, quarum ^{Pernionum} alia *remotiores* sunt seu procatarcticae; alia vero sunt ^{caussa remo-} *propinquiores*; alia demum est *pernionum causa* ^{tiores,} *proxima*. De remotioribus *primo* loco; de propinquioribus *secundo*; de proxima autem *tertio* loco breviter dicemus. Inter causas *remotiores*, ex rebus *naturalibus*, *temperamentum*, *ætas*, *sexus* & nimia quorundam subiectorum *sensibilitas*, potissimum hic in censum veniunt. *Temperamentum* quidem ^{Temperamentum} humido frigidum & frigido-humidum, aptius esse videtur ad perniones facilius subeundos, præ temperamento calidiori ac sicciori; *frigidum* nempe, quatenus ob calorem admodum debilem, frigori vix mediocri, nedum intensiori fortiter resistere valet; *humidum* autem, quatenus ob seri minus vividi præsentiam copiosiore, ad faciliorem coagulationem & stagnationem magis est proclive. Ex ætatibus, *ætas* ^{Ætas} magis *infantilis* & puerilis, ob teneriorem & humidiorum corporis constitutionem, porosque magis patulos, facilius incurrere solet perniones, quam media ac consistens ætas, quippe quæ partim per calorem naturalem auctiorem, maioremque fibrarum renisum, partim vero per motum corporis fortioorem, frigus admodum intensum, satis quidem valide superare potest. Quemadmodum ætas senilis, quæ pel-

libus corpus tegit, & tempore hyberno fornaci propius accedit, frigusque intensum sollicitè fugit, pernionibus raro infestatur.

§. X.

Sexus. Sexum quod concernit, mares quidem a natura calidiores fortioresque, ob frigus iam adsuatum, non tam facile perniones subeunt, ac sexus sequior, tumidior, frigidior, ac debilior. Quando autem FALLOPIVS de *tumoribus præternaturalibus cap. XLI.* contendit de *puellis*, quod illa quibus menses nondum fluxerint, pernionibus magis sint obnoxia; illud quidem teneræ illarum ætati potissimum adscribendum esse videtur. Inter omnes vero res naturales, nulla facile occurrit, quæ ut aliis morbis pluribus, ita etiam pernionibus magis faveat, quam *nimia* quorundam hominum, non feminarum modo, sed virorum, licet forte effœminatorum, *sensibilitas*, tam hæreditaria quam acquisita, quæ tanta sæpe est in sexu sequiore, ut ad quamlibet auram paululum frigidiorum illico horrescant. Cuius rei ratio neutiquam in sola fibrarum teneritate, quod multi quidem volunt, quærenda esse videtur; sed perversus ille hominum sensibilibiorum mos, quo aerem liberiores cane peius & angue fugiunt, neque facile, etiam si cœlum admodum fuerit serenum, extra fenestras prospicere audent, facit, ut ne quidem frigus modicum, nedum intensius, sine ingente corporis alteratione, perferre valeant. Quid mirum itaque, si homines isti delicatuli, non solum morbos hyemales internos, sed & externos, quo perniones maxime pertinent, præ aliis facilius incurrant, ubi aliquando manus
pedes-

*Nimia sensibi-
litas.*

pedesque aeri frigidiori exponere coguntur. Interim si pernionum frequentiam accurate observemus, non minus pueri, quam puellæ, ab iis infestantur: quoniam illorum manus & pedes minus, quam harum, teguntur.

§. XI.

Inter causas pernionum propinquiores, frigoris ^{Causæ pernionum propinquiores.} hyberni inclementia, primum locum tenet procul dubio. Experientia enim docet, quod non omne frigus hybernum, sed algor maxime, geluque paululum intensius, extumescencias illas præternaturales in artuum extremitatibus producere valeat. Antequam vero pluribus ostendam, quanam ratione maior frigoris gradus, partes nostri corporis tam fluidas quam solidas, in producendis pernionibus adficiat, lædatque diversimode; ut de frigoris indole & natura, variisque eius gradibus & subiectis, pauca quædam in antecessum hic exponam, leges bonæ methodi requirere videntur.

§. XII.

Utrum frigus ens positivum an privativum; utrum ^{Frigus in quo consistat.} substantia sit an accidens; utrum in motu consistat an in quiete; inter veteres & recentiores, rerum naturalium interpretes, longa semper, & subinde etiam satis fervida, aliquando vero etiam sat frigida, fuit controversia. Hodie Philosophorum alii CARTESIVM sequuntur, qui frigoris rationem formalem in motus privatione seu quiete ponit, ex eo fundamento, quod calor frigori opponatur, & eorundem operationes & effectus toto cælo differant. Calor quippe pro maiori vel minori intensiōnis gradu
omnia

omnia expandere, rarefacere, adeoque particularum motum introducere; frigus e contra condensare, constringere, atque ita particularum quietem introducere videatur, dum quod antea expandebatur demum concidat, & ita quiescat. Vi igitur contrariorum inferunt, calorem per motum, frigus vero per quietem operari. Alii vero cum GASSENDO frigoris naturam itidem in *motu* consistere contendunt, cum eiusdem effectus e. g. in pernionibus, ubi frigus perinde ac ignis, sine vocis catachresi, urere dicatur, nequaquam meræ quieti adscribi possint, quin potius ab impellente quadam causa necessaria derivari debeant; atque hinc concludunt, *calorem & frigus differre, ut motum rarefactivum & condensativum.*

§. XIII.

Caloris & frigoris contrarii effectus.

Frigoris subiecta.

Varii frigoris gradus.

Quicquid vero huius rei sit, sive frigus in motu consistat sive in quiete; in eo tamen conveniunt omnes, calorem resolvere, expandere, rarefacere, corporum particulas, frigus autem eas condensare, constringere atque coagulare; idque nobis sufficit ad explicanda ista phænomena, in pernionibus occurrentia, ut deinde videbimus. Ad *subiecta* autem frigoris quod attinet; frigus per naturam omnibus competere videtur in universum particulis, exceptis unice igneis, aereis nempe, aqueis, terreis, imò ipsis etiam salinis, sulphureisque, & quæ hinc miscentur corporibus in regno atmosphærico, minerali, vegetabili, & animali; ita quidem, ut tantum remittant de frigore suo, quantum de igne participant. Unde etiam de *variis frigoris gradibus*, quos per sensum tactus potissimum aestimare solemus, in tantum judicare possumus,

sumus, in quantum graduum istorum fundamentum, partim in maiore vel minore ignis præsentia, partim vero in varia corporum mixtione, adeoque ipsius aeris diversa constitutione, qua ipsas etiam nitrosarum particularum, in aere obvolitantium varias figuras, potissimum quærendum esse videtur. Supponere enim jubent, qui GASSENDVM hac in re sequuntur, materiam frigorificam alibi particulis valde acuminatis constare, hic autem obtusioribus & minus adeo penetrantibus, quod forte a materia aliqua, una in atmosphæram sublata, obtusæ sint, & aculeis privatæ; non secus ac in Mercurii dulcis præparatione usu venit, ubi materia antea quidem satis corrosiva, aculeis obtusis aut depositis, in sat utile evadit medicamentum.

§. XIV.

Aer frigidus corpus nostrum undiquaque ambiens, quo intensiori gradu friget tempore hyberno, eo efficacius tendines, membranas, cartilagineas, ossa & sic dictas partes frigidas adficit, humores a peripheria ad centrum urget, eos condensat, poros constringit, transpirationem, reliquasque secretiones, impedito liberiori sanguinis circulo, retardat, multorumque morborum hyemalium parens evadit sæcundissimus. Qua de re, suo iam tempore, graviter exposuit HIPPOCRATES, tum peculiari libro *de aeribus, aquis & locis*; tum *Sect. III. Aphorismorum*, ubi de morbis temporum & ætatum differit ex instituto. Nostra vero ætate, B. noster HOFFMANNVS in *diss. de aeris intemperie multo-*

*Aer frigidus
quam ratione
ne corpus no-
strum lædat.*

C

TUM

rum morborum causa, distincte satis docuit, quænam mala ex frigore intenso in corpus humanum redundare soleant. Unicum modo hic adferam locum: „Etenim, inquit §. III. si quid vitæ & sanitatis adversum & infestum, sane est ingens & acre frigus, si in solidas vel fluidas partes penetravit. Quid enim est, quod sanguinem tam potenter in motu suo progressivo, in circulum abeunte, sistere, & vel universum corpus, vel eius partes enecare possit, quam intensum & validum frigus, eo quod intestinum illum calidum motum, penitus exstinguat. Et §. IV. pergit: Nocet vero quam maxime frigus ipsis solidis & exquisitiori sensu præditis partibus, quales sunt illæ, quæ tenuissimum illud fluidum, quod sensum & motum præstat, complectuntur, ut sunt nervi, membranæ, cerebrum, spinalis medulla, ventriculus, intestina, vesica, quas mirifice lædit, dum non modo fluidissimam illam validam materiam in motu turbat, sed & ipsos poros ac tenuissimos meatus obstruendo, stringendo, contorquendo vitiat, ut pristinum robur ac tonum ægerrime recipiant, atque adeo rebelles plane & invincibiles morbi exinde subnascantur.

§. XV.

Proxima pernionum causa.

Ex quibus facile intelligimus, quænam sit *proxima* pernionum nostrorum causa: *stasis* nempe humorum, *seri* potissimum atque *lymphæ*, a *nimia* artuum extremorum *refrigeratione* introducta; ubi partes *fluidæ coagulantur*, partes autem *solidæ constringuntur*, adeoque liber humorum circulus, in parte
saltem

saltem frigore correpta, sufflaminatur, unde *tumor*, *rubor*, ac *dolor* partis adfectæ oriuntur. Sed recte monet Celeb. RIVINVS in diff. de *Frigoris damno*, quam *Lipsiæ* habuit, 1696. Rem omnem longe facilius expediri posse, in corporibus viventibus, si modo cogitemus, inesse illis spiritum animale[m] sensu præditum. Illum sentire insuetum frigus, ac ægre ferre, eo quod excellens sensibile suum lædat sensoriam, atque ideo fibras crispare omnes atque corrugare, quod in cute ipsa satis quidem obvium fit. Ita quidem hac de re differit §. XXXIII. addatur §. XXII. ubi sequentem in modum scribit: „quod si quicquam „hostile advenerit corpori vivo, cui se imparem cense- „set spiritus ille insitus, sensu præditus, fibrasque la- „cesset impetuosius; fugit idem quasi perterritus ad „interiora, cerebrum puta, cerebellum & medullam „spinalem, deseritque actionem suam. Id quod de animæ imperio, in motum corporis tonicum, pro vita & sanitate conservanda, diversimode alterandum, sat luculentum præbet testimonium.

§. XVI.

Itaque si *levior* fuerit artuum extremorum *refrigeratio*, lymphatico-serosos humores, cum exigua <sup>Unde pernio-
rum exulce-
ratio.</sup> tamen portione sanguinis remixtos, in superficie modo *coagulat*; si vero *gravior* eveniat, tunc ipsum sanguinem maiore portione *inspissat*. Unde priore modo vel nullæ vel *leviores* tantum *exulcerationes*; posteriore autem *corruptiones graviores*, subinde quidem *cancrosæ*, interdum etiam *sphacelose* oriuntur. Audiamus iterum hac de re, quem modo laudavi-

C 2

mus,

mus, QVIRINVN RIVINVM, qui l. c. §. XLI. de secundo & tertio pernionum gradu, ita quidem loquitur: „Quod si vehementius urgeat frigus, intenditur „dolor, atque dum ex pruritu fit inflammatio, pro- „pter maiorem impetum spirituum igneorum, qui „resistere fortius istæ molestiæ conantur. Inflamma- „tionem postea excipit exulceratio, ut communiter „fieri solet, peccante materia in purem coacta eiecta- „que. Idque facilius accidit, si madidæ fuerint ma- „nus pedesque, quoniam hoc pacto congelato hu- „more propius aggredi cutim potest, adhærente ge- „lu aut potius inhærente firmitus. Quod autem ex „parva scintillula incendium haud raro maximum se „diffundat, id quidem vel membri culpa videtur fi- „eri, vel culpa totius, si nimirum pars doloris impa- „tiens, v. g. calcanei tendo adficiatur, vel corpus uni- „versum sit cacochymicum, & ad gangrænam sponta- „neamque putredinem proclive.

§. XVII.

*Perniones:
quanam ratio-
ne præcaueri
possint.*

Sufficiant hæc; de indole & natura, de variis pernionum gradibus, de signis atque causis illorum hoc loco breviter dixisse. Jam superest, ut de *consiliis, auxiliisque & remediis* pauca quædam in medium proferamus, quibus partim *præcaueri* possint perniones; partim vero *humores*, a frigore intensiori in stasim deducti, *discuti & resolvi*; partim vero, si id fieri non possit, & in ipsum ulcus abeant perniones, quanam ratione facilior illorum *suppuratio promoveri*, mundificatio necessaria debito modo *peragi*, & ipsa denique partium læsarum *consolidatio* optime juvari debeat.

debeat. Optime *præcaventur pernio-* regulis diæ-
tericis sequentibus: Aut vitandus est aer nimis frigi-
 dus, aut corpus, artusque præsertim extremi, contra
 frigus probe muniendi sunt, præsiidiis ex animalium
 pellibus, aliisque calorem vel suppeditantibus, vel fo-
 ventibus, frigorisque asperitatem infringentibus. Ca-
 ve ne jejuna iter facias in frigore intenso; sine Cere-
 re enim & Bacho magis friget corpus. In frigido
 nimis aere, cœli injuriis expositus, somnum ne ineas;
 nec lucubrationes in frigido conclavi in multam no-
 ctem protrahas, corpore non probe munito. Quie-
 tem tempore hyberno fugias, corpusque motu vo-
 luntario strenue exerceas. Quam ultimam regulam
 ut maxime necessariam, sollicite observant homines
 plebeji, qui juxta currum & equum pedites eunt,
 tempore hyberno, & dum corpus suum ipsi feriunt,
 manus atque brachia motu sane fortissimo exagitant.
 Plura de consiliis diæteticis habet WEDELIVS l. c.

§. XIIX.

Ante omnia, ubi vel integrum corpus, vel pars *Quid in prin-*
 quædam extrema gelu fuerit correpta, ut vel aquæ *cipio pernio-*
 frigida immergatur pars adfecta, vel nive plurima *num facien-*
 perfricetur, commendant hodie ferme omnes; qua- *dum sit.*
 lis curatio LIVONIAE, ISLANDIAE & NORWE-
 GIAE, aliarumque septentrionalium regionum in-
 colis usitatissima est. Nec enim vesperi diversori-
 um ingrediuntur, aut ad ignem vel vaporarium ac-
 cedunt, nisi egregie perfricatis prius manibus, extre-
 mo naso & auriculis plurima nive. Vel si alicui traha
 vecto, pro regionis more, manus pedesque probe

congelati fuerint, quamprimum diversorium ingres-
sus est, non dubitat illico immergere partes gelidas
in aquam frigidam aut nivem, atque sic eas refovet;
vid. THOMAS BARTHOLINVS *de Nivis usu cap.*
XXIX. p. 162. Chemicis, qui contra regulam vul-
garem, quod contraria contrariis curari debeant,
similia similibus potius curanda esse contendunt, ad-
scribunt huius curæ rationem *consociationi particula-
rum homogenearum*; cum enim simile simili gaudeat,
idque appetat omnibus modis, seu sociari peramet, a
similitudine frigoris extranei, frigus intus haerens
accurrat, & ita priorem sedem derelinquat. Sunt
qui *calori* id acceptum ferunt, & refrigeratis frigida
prodesse adserunt, quia calorem coerceant, ut ma-
gis intendatur & fortius agat, venas enim esse con-
strictas, ut *calori non detur via*, unde a calidis frigus
magis impingeretur. WEDELIVS loco sæpius iam
„citato, ita iudicat hac de re: „optimum fuerit con-
„iungere singula, & præter similitudinem particula-
„rum, præter calorem in corpore vivo excellentem,
„in reliquis vero inanimatis evocantem frigus, a poris
„transmittentibus id ipsum, & *humoribus aqueis* tam-
„quam materiali frigoris, non neglecto motu humo-
„rum naturali, deducere. Sed bene monet Celeb.
PRÆSES tabula de *pernionibus*, quod vulgo quidem
dicant: *man muss den Frost herausziehen*; verum
rectius dicendum esse: *man muss das Gefühl, und*
mithin die Bewegung in dem erfrohrenen Theile wie-
der erwecken; hinc partem adfectam nivi vel aquæ
non adeo intense frigidæ, tamdiu immergendam esse,
donec refrigerata illa pars sensum frigoris successive
percipiat.

§.XIX.

§. XIX.

In primo pernionum gradu, ubi simplices tantum adsunt extumescentiæ, leviter inflammatoriæ, sine insigni ardore; pars affecta, five excutia, five linteis asperioribus aliquamdiu *fricanda* est. Ita enim humorum resolutio facilius obtinetur, & fibrarum crispatio excitatur, atque restrictio tonica revocatur optime; sed fugiatur modo vehemens frictio, ad repentinam incalescentiam procedens. Deinde vero in *superficialibus & levioribus* pernionibus, ad humores coagulatos resolvendos, efficacia resolutiva adhibenda sunt, quæ non solum læsioni sanguinis succurrant, sed & ipsum serum fundant ac colliquant. Laudantur in hunc finem olea paululum acria & sulphurea e. g. oleum petræ, oleum colophon. terebinth. balsam. sulphur. lixiv. sulphurata. Præsertim vero commendat Illustris Dn. PRÆSES *oleum petræ*, quod levi sulphurea substantia imbutum est, & penetrantem efficaciam adversus ulcerosam stasim exhibet; itemque *spiritum vini camphoratum crocatum*, qui egregia plane pollet discutiendi virtute. WEDELIVS l. c. præter frotus & lotiones varii generis, tanquam singulare specificum ad perniones tam exulceratos quam non exulceratos, commendat & describit linimentum, quod PRÆVOTIVS & SCVLTVS ad cælum usque extollunt, cuius basis est *asphodeli radix*. RIVINVS autem in *diff. de frigoris damno* §. LVII. instar omnium laudat suum pediluvium, quod sequentem in modum describit: „Ut adversus perniones remedium habeatur idoneum, præter vulgatissima, rapa nimirum congelata, poma,

Qualem curam
tionem expo-
scat primus
pernionum
gradus.

„poma putrida, pulvem avenaceam, & quæ tanquam
 „singularia & infallibilia commendat SORBAIT *Med.*
 „*Pract. Tract. V. Cap. VII. p. 606.* cerebrum nempe
 „cornicis, unguentum ex tritico sub nive virescente
 „atque unguento rosaceo paratum. *Instar omnium*
 „*esse poterit Pediluvium*, ex decoct. agrimonix, hyssopi
 „atque maioranæ, si nondum exulcerati sint pro sco-
 „po discutiendi: si exulcerati iam fuerint, ex ochra
 „thermarum, quod utrumque multiplici experimento
 „confirmatum, non possum quin omnino adprobem.

§. XX.

Quid secundus
 & tertius per-
 nionum gra-
 dus requirat.

Vbi gravior facta fuerit artuum extremorum refrigeratio,
 ut *fissuræ* non solum, sed ipsa etiam *ulcera* accedant; acria
 omnia exulent, & lenientia remedia adhibeantur necesse est.
 Pertinent huc *rapæ* imprimis gelu colliquatæ, cum butyro non
 salito, vel cum cera citrina in linimentum redactæ atque ad-
 plicatæ; *rapæ* recentes cum ovo, & parca dosi *myrrhæ* contusæ;
 oleum *lini* cum *oleo ovorum*; oleum *myrrhæ* per *deliquium*; *se-*
dum vermiculare minus conquassatum & adplicatum; *poma pu-*
trida, & alia multa. Quodsi vero ulcera e fissuris propullulent,
 & corruptionem ulteriorem inducant; tunc substantiæ illæ, ve-
 luti emortuæ, separandæ sunt, per remedia *septica*, provide & mo-
 deste adplicata, e. g. per unguent. Apostol. Aegyptiac. vel nonun-
 quam per sectionem. Facta corruptæ partis ablatione, *mundifican-*
tia adhibenda sunt, præcipue myrrhata e. g. *oleum myrrhæ* per *deli-*
quium, cum *oleo ovorum* remixtum. Ambitus autem circa tales fissu-
 ras & ulcerationes, spiritu vini camphorato, leniter crocato, illina-
 tur, atque ita ab ulteriori stasi & corruptione pars adfecta defendat-
 tur. Habes hic L. B. integram medendi methodum, & media quæ
 in curandis pernionibus commendat. Celeb. noster PRÆSES.
 WEDELIVS autem præter Venæsectionem & Scarificationem,
 HIPPOCRATI iam usitatam, interne commendat lenia diapho-
 retica, cinnabarina, nervina &c. Sed nisi individualis humo-
 rum dyscrasia corrigenda sit, internis remediis hic
 facile supersedere possumus.

T A N T V M.

VIRO NOBILISSIMO AC DOCTISSIMO
DOMINO CANDIDATO
IOHANNI THEODORO
FRITZ

MULTAM PRECATVR FELICITATEM
IOANNES IVNCKERVS.

Grave mihi est tacere, NOBILISSIME CANDIDA-
TE, in communi TVORVM omnium gaudio,
nec propensionem profiteri in TE meam, quam
TIBI iustissimis de causis debeo, quia nimirum meus
fuiſti alumnus, & probus poſtea ſimul in altero orphano-
trophei Hallenſis valetudinario *συνεργος*, egoque com-
mittere non poſſum, ut ſingularis TVAE vel in hoc offi-
cio oblivifcar induſtriæ. Quæ tametſi ita ſint, & omnia
poſtulent, ut TIBI, CANDIDATE DOCTISSIME, ad
ſolidam iam contendenti laudem gratuler, & ſummos in
medicina honores rite capeſſendos applaudam, ſuperva-
cum tamen eſſe arbitror, circuitione uti, longiuſque hic
argumentorum petere rationes. Sequar igitur hac in
re doctum illum Platonicum, APVLEIVM, quippe qui,
„generoſus, inquit, aliquis eſt? Parentes laudas. Di-
„ves eſt? non credo fortunæ. Validus eſt? ægitudine
„fatigabitur. Pernix eſt? abibit in ſenectutem. For-
„moſus eſt? exſpecta paullisper, & non erit. *At enim*
„bonis artibus doctus, & apprime eruditus, & quan-
„tum licet homini, ſapiens, & boni conſultus? tandem
„aliquando ipſum virum laudas. Si ergo vir ipſe, bo-
D nis

nis artibus doctus, apprime eruditus & boni consultus, hoc est TV, CANDIDATE NOBILISSIME, a me iam laudandus es; non possum, quin fatear, TIBI cum paucis hoc esse commune, pervenisse TE ad genuinam in medicina maturitatem. Tironum enim plurimi omnia non digna iudicant, nisi quæ in transitu noverint; discunt quidem, ut HORATII verbis utar, assent in partes diducere, si de quincunce remota est uncia, quid superfit: sed nec bonæ mentis conscientiam, nec veram hominum salutem respiciunt, paucis, frigide potius omnia curant. At vero longe aliter res TVAE comparatæ sunt, CANDIDATE DIGNISSIME; quum enim per aliquot annorum spatium TE propius noverim, profectus TVOS in arte salutari non ex opinione, quæ tamen semper de TE optima fuit, sed ex vero, usu quippe & exercitatione, officio, consuetudine & utroque examine apprime confirmatus ingenue existimavi. Optime, profecto, præparasti animum, artesque fideliter traditas admisisti in pectus, & diligenter servasti usque ad messem. Boni autem TE esse consultum, eo minus est dubitandum, quia omnis medicina, quantum quidem per vires naturæ fieri potest, sanitati hominis vel conservandæ, vel si læsa fuerit, convenientibus remediis restituendæ interservit, & IPSE, quod modo ingenue professus sum, optimos in ea fecisti progressus, id quod specimen quoque inaugurale TVA industria conscriptum, abunde testatur. De cuius argumento, quod proponit, etiam præclare arbitror, quippe quod iucundum pariter ac in omni vita utilissimum existit, quia afflictam multorum fortunam mirum in modum iuvat; qua in re IPSE TIBI optimus es testis, quum multos egenos pernicionibus afflictos felici manu tractasti. Nec
ulla

ulla est causa, quam ob rem huius laboris TE poeni-
teat. Et quum chirurgiæ studia medicum maximopere
decent, omnibus TE modis hortor, aut potius meo
quodam iure a TE postulo, ut positis licet artis salutaris
tirociniis, chirurgiæ, utpote discipline iucundissimæ, in
postremum ne obliviscare. Sed plura non depromam,
quia IPSE vel me tacente ea satis perspecta habes.
Non enim non recordari poteris, quo semper in TE
animo fuerim, quibuscunque testimoniis amorem TIBI
confirmaverim. Ergo quod restat, lætum fero omen,
PARENTESQVE HONORATISSIMOS, qui
sincero TE amore complectuntur, societate gaudii con-
iungens novos TIBI honores bene voveo & sincere
gratulor. DEO indulgentissimo precibus ardentissimis
commendatus vale, omniaque age feliciter. D, in
Fridericiana a. d. VIII. Maii MDCCXXXV.

Wie schwach und nichtig ist doch unser kurzes Leben;
Die Wiege hat bereits Gift und Gefahr um-
geben.
Wie viel und manchen Schmerz, wie vielen Unglücks-
fäll'n,
Pflegt unsern schwachen Leib, das Schicksaal auszu-
stell'n,
Und welcher Arzt vermag, die Fälle all zu zehlen
Die unsers Körpers Bau; erst martern dann entseelen
Frost, Wasser, Gift und Stahl, samt Feuer, Wind
und Rauch
Ja, selbst gemachte Noth, verkürzt den Lebens Hauch
Hier schützen Cronen nicht, hier helfen keine Thaten:
D 2 Erst

Erst modert dann zerreißt der schwache Lebens Faden
 Was hilft Hygäens Kunst, samt ihrer Panace?
 Nebst Pulver, Gold-Tinktur und besten Kräutern- Thee?
 Das menschliche Geschlecht, empfindet Quaal und
 Schmerzen;
 Ja endlich, stockt das Blut; in unser aller Herzen.
 Ihr Fürsten unsrer Kunst, auch ihr seyd uns entwandt
 Dort fault der grose Stahl und Hoffmann deckt
 der Sand.
 Unsterblicher Bórhaav, und du auch bist verschwun-
 den!
 Ward doch an Wissenschaft, dir niemand gleich ge-
 funden.
 Gewiß die Heilungs Kunst, ist Dunst und lehrer
 Bahn:
 Und ihre Schüler gehn, auf einer falschen Bahn:
 So rufft ein blinder Schwarm und ein verblender
 Hauffen
 Doch halt! ihr Spötter halt! ihr solt mir nicht ent-
 lauffen
 Verächter unsrer Kunst, Cardan und Mollier.
 Umsonst bestürmt ihr uns, ihr selbst wankt hin und
 her,
 Und zeigt nur daß ihr blind und die Natur nicht
 kennet
 Weil ihr das Wahre falsch und Falsches Wahrheit
 nennet,
 Sagt: solte unsre Welt ein Gift und Schlangen-
 Heyn,
 Und auch kein einziges Thier zu unserm Wohl mehr
 seyn?
 Solt jede Pflanze denn nur unsre Noth vermehren?
 Solt

Solt selbst des Menschen Wiß und Wissenschaft
nichts lehren?

Was Gifft und Schmerzen wehrt, was unsern Cör-
per stärckt

Wenn man zu rechter Zeit noch seine Schwachheit
merckt?

Erfahrung und Vernunft, die könten euch beweisen,
Daß unsre Wissenschaft als heilsam sey zu preisen,
Wenn nicht Obicius, Erastus und Kirsten,
Benebst Höckelius und andern auser dem:

Hygäens Heiliathum vertheidigt und beschützet,
Auch Du gelehrter Freund, Du zeigest was sie
nützet.

Gewiß Du hast mit Fleiß, Dich in der Kunst geübt
Drum nimm den Lorbeerschmuck, den Dir Hygää
giebt

Der Dir als wahren Sohn, mit allem Recht ge-
bühret,

Der Deinen Ruhm vermehrt und Deinen Scheitel
zieret,

Du bleibest stäts beglückt, auch in entferntem Land
Sowohl im kalten Nord als Africaner Sand,
Denn wer die Tugend ehrt, und Künste fleißig
übet

Der bleibt beständig reich, geschäzet und beliebt.

Hierdurch wolte bey dem Hochgeehrtesten Herrn
Doctore seinen schuldigsten Glückwunsch
abstatten

Desselben

ergebenster Diener
J. A. Reich,
aus dem Solms-Laubachischen, Oppon.
Debeo,

Debeo, confiteor, pro nutu temporis esse,
Namque dies merito hæc me plausus fœta se-
cundi

Deliciis complet, læto dum lumine cerno
TE applausu in medio; quam TV sub flore iuventæ
Molli, speque viris doctis clarisque probatus,
Scilicet arte potens medicorum, usumque medendi
Doctus, nunc candes cum laude ad Apollinis aram,
Pæoniæque artis supremos fumis honores.
Ingreditur TVA iam celebres, quos spondet, honores
Sedulitas laudata; simul nos conducet illud,
Quid labor assiduus, morumque modestia possit,
Præmia virtutum nunc accipe larga TVARVM,
Præmia, non ulli, nisi digno, rite parata;
Quæ & semel intrasti decoris vestigia clari,
Vrgendo plus usque ultra prodire labora,
Spectari ut possis laudum in maiore theatro.
Hinc mihi lætitia assurget, semperque manebit
Causa hilari edendi veros de pectore plausus.

Hisce Nobl. & Doctiss. Dn. Doctorando amico
suo honoratissimo applaudere, seque favori
ipsius sempiterno comendare voluit

HENR. CHRISTIANVS MULLERUS
Saxo - Gothanus M. Cult.
Opponens,

Es fordert zwar die Pflicht, mein Freund Dich
zu besingen,
Es soll mein schwaches Lied Dir Lob und Wünsche
bringen
Weil selbst Apollens Hand vor Deinen edlen
Fleiß
Dein Haupt umwinden will mit einem Lorbeer-
Reiß;

Jedoch

Jedoch mein Saiten-Spiel gibt keine reine Thöne
Die Saiten sind zu schlaff, der Dichter spielt nicht
schöne,

Drum zürne nicht mein Freund, wenn keine
Lieblichkeit

In meinen Reimen ist, die Dir die Treue weyht.
Wie viele haben nicht durch Gottes Gnad und
Seegen

Woran bey jedem Werck am meisten ist gelegen,
Und Deine Wissenschaft die Fesseln abgelegt,
In welche uns der Fürst des blassen Reiches
schlägt.

Die Armen wissen wohl, was sie bey Dir genossen
Und mancher Thränen-Fluß wird nun um Dich
vergoßen,

Weil Deine Hülf' und Lieb von ihnen sich ent-
fernt.

Nun zeig' auch anderwärts, wie man in Halle
lernt

Nach Klugheit und Verstand den Francken Körper
heilen,

Besonders auf was Art des Frostes harte Beulen
Geschickt zu heben sind. Und weil Du eilst
von hier

So sey des Höchsten Schutz auch überall bey
Dir.

Hiermit wolte dem Herrn Candidato bey der rühmlichst
erhaltenen Doctor-Würde seine aufrichtige Freund-
schaft bezeugen,

Desselben

ergebenster Diener

Mich. Andr. Groß
aus Regensburg, Med. Cult.
Carmina,

Carmina quæ TIBI iam scribam Doctissime
FRITZE ?

Vires dum monstrant cunctis TVA magna talenta,
Gratulor ex animo, votumque annecto labori,
Ut multis miseris semper solatia præstes.

Hisce Prænobilissimo Doctissimoque Dn. Candi-
dato gratulatur

I. G. C. MITHOFF.

Heute seh ich Deine Scheitel mit gelehrten Lor-
beer-Kränzen
Könte doch mein treuer Glück-Wunsch alles niedrige
begränzen.

Hiermit empfehlet sich

C. E. T.
B. L.

Chr. 1769